

Gwaith monitro'r Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol o ran Ddyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus yng Nghymru

Adroddiad Awdurdodau Lleol

Ebrill 2014

Roeddem am fonitro nodau a oedd:

- yn effeithio'n uniongyrchol ar bobl
- wedi'u nodi fel blaenoriaethau yn asesiad y Comisiwn o anghydraddoldeb yng Nghymru
- wedi'u cysylltu â blaenoriaethau Gweinidogion Cymru

Yn dilyn ymgynghori â'r Gweinidog dros Lywodraeth Leol penderfynom fonitro gweithredoedd llywodraethau lleol yn codi o nodau Ddyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus (PSED) yng nghyswllt cam-drin domestig a throseddau casineb.

Gosododd 17 o Awdurdodau Lleol nodau cam-drin domestig a gosododd 19 nodau troseddau casineb. Mae pob awdurdod lleol yn gweithio ar y ddau fater hyn boed a oes ganddynt nodau penodol neu beidio.

Gofynnem i Awdurdodau Lleol ddarparu enghreifftiau o waith yn codi o'u nodau PSED yn y ddau faes penodol hyn.

Mesur cynnydd

Bu cryn dipyn o waith gan Awdurdodau Lleol i leihau cam-drin domestig a throseddau casineb. Mae'n glir bod y Ddyletswydd wedi symud y materion hyn i fyny'r agenda ond gofyniad Llywodraeth Cymru i gymryd camau yn y meysydd penodol hyn fu'r prif sbardun arall.

Roedd Awdurdodau Lleol yn gallu arddangos cynnydd sylweddol o ran eu nodau cam-drin domestig a throseddau casineb.

Mae'r adroddiadau unigol yn dangos bod Awdurdodau Lleol yn adeiladu sylfeini cadarn i daclo cam-drin domestig a throseddau casineb. Mae pob un bron wedi rhoi tystiolaeth o gyflenwi gwasanaethau yn well.

Daeth ymagwedd o weithio ar y cyd yn sgil y Ddyletswydd i wella gwasanaethau cyhoeddus. Un dangosydd clir o gynnydd yn sgil ein gwaith monitro yw'r cydweithio cadarn mewn partneriaeth sydd wedi ei sefydlu yng nghyswllt cam-drin domestig a throseddau casineb fel ei gilydd.

Mae'r agenda unedig o nodau a rennir, a'r partneriaethau a ddaeth yn ei sgil, yn tanlinellu parodrwydd o fewn y sector i weithio gyda'i gilydd i

rannu adnoddau a chryfhau'r gefnogaeth sydd ei hangen ar bobl sy'n dioddef cam-drin domestig a throeddau casineb. Mae'n cynnig y cyfle i ddatblygu ymagwedd fwy ataliol.

Caiff rôl bwysig Cynadleddau Asesu Risg Amlasiantaeth (MARACs) ei hamlygu wrth ddelio yn effeithiol ag achosion troeddau casineb a cham-drin domestig fel ei gilydd.

Bu Awdurdodau Lleol yn gweithio'n arbennig o agos gyda'r heddlu i daclo troeddau casineb. Yng nghyswllt cam-drin domestig, mae'r Cydlynwyr Cam-drin Domestig wedi adeiladu cysylltiadau â'r heddlu a sefydliadau'r sector gwirfoddol fel ei gilydd ar lefel rhanbarthol. Mae gweithio gyda sefydliadau arbenigol sy'n cyflenwi gwasanaethau cam-drin domestig yn gyffredin ar draws nifer o awdurdodau lleol.

Nodi tueddiadau

O'r adroddiadau mae'n bosibl nodi rhai tueddiadau penodol. Mae'r rhain yn cynnwys:

- mwy o gasglu, dadansoddi a rhannu data lleol yn digwydd
- ymarferion mapio i gael darlun cywirach o achosion
- ymgysylltu â phlant a phobl ifanc i godi ymwybyddiaeth i atal ymddygiadau treisgar
- teilwra mentrau i anghenion grwpiau gwarchoddedig gwahanol

Rhannu ymarferion effeithiol

Dywedodd awdurdodau lleol wrthym fod rhannu ymarfer effeithiol yn flaenoriaeth bwysig iddynt ac mae nodau a rennir wedi hwyluso hyn. Gwnaethant nodi enghreifftiau gan gynnwys dysgu beth sy'n gweithio'n well o ran:

- sefydlu canolfannau adrodd trydydd parti mewn ymateb i droeddau casineb
- gwella sut mae canolfannau galwadau yn trin troeddau casineb
- rhoi polisïau cam-drin domestig ar waith yn y gweithle
- ymestyn y gwaith ar gam-drin domestig i gynnwys trais ehangach yn erbyn menywod a phroblemau masnachu pobl

Adrodd gan weinidogion

Mae gan Weinidogion Cymru ddyletswydd benodol i gyhoeddi adroddiad ar sut mae awdurdodau cyhoeddus datganoledig yng Nghymru yn bodloni eu dyletswydd gyffredinol. Mae gofyn iddynt gyhoeddi adroddiad cyn 31 Rhagfyr 2014 fan bellaf a phob pedair blynedd wedi hynny, gydag adroddiad dros dro bob dwy flynedd.

Mae rhaid i'r adroddiadau hyn nodi trosolwg o'r cynnydd a wnaed gan awdurdodau cyhoeddus yng Nghymru tuag at gydymffurfio â'r ddyletswydd gyffredinol, a chynigion i gydlynu gweithgaredd yr awdurdodau cyhoeddus yng Nghymru i gyflawni cynnydd pellach o ran y ddyletswydd gyffredinol.

Un nod monitro y Comisiwn yw cynorthwyo Gweinidogion Cymru i gyflawni eu dyletswydd statudol.

Troseddau Casineb

Roedd awdurdodau am sicrhau bod eu polisïau a'u cynlluniau gweithredu i daclo troseddau casineb wedi'u halinio'n agos â Fframwaith Llywodraeth Cymru ar gyfer Gweithredu.

Mae tri nod gan y Fframwaith:

- Atal
- Cefnogi dioddefwyr
- Ymateb yn weithredol i droseddau casineb

Mae'r rhan fwyaf o weithredoedd yr awdurdodau lleol wedi'u canolbwyntio ar atal troseddau casineb drwy godi ymwybyddiaeth ohono. Ar draws y sector, mae gwaith yn cael ei wneud gyda phlant ysgol a phobl ifanc i hyrwyddo agweddau positif tuag at wahaniaeth a herio rhagfarn a thybiaethau negyddol.

Mae cefnogi dioddefwyr troseddau casineb yn cynnwys cyflwyno MARACs i roi fwy o gynhorthwy i bobl sy'n dioddef troseddau casineb. Mae rhai awdurdodau lleol wedi rhoi hyfforddiant i staff sy'n cyflenwi gwasanaethau llinell flaen i'w cynorthwyo i ddarparu cymorth.

Mae ymatebion gweithredol i droseddau casineb yn dibynnu'n rhannol ar gynyddu adrodd ac mae rhai awdurdodau lleol wedi cymryd mesurau i sicrhau bod hyn yn digwydd drwy greu canolfannau adrodd newydd. Mae cydnabyddiaeth eang bod nifer y troseddau a helyntion casineb yn is o lawer nag sy'n wir ddigwydd, felly gallai ysgogi fwy o adrodd fod yn ddefnyddiol.

Cam-drin domestig

Mae'r adroddiad hwn yn nodi amrywiaeth o fentrau gwahanol ar draws y sector i daclo cam-drin domestig. Mae rhai mentrau yn eu hail flwyddyn neu fwy bellach ac mae awdurdodau lleol yn gallu dangos buddion cadarnhaol, megis cynnydd o ran adrodd am achosion, systemau atgyfeirio gwell a thwf yn nifer y MARACs i gadw teuluoedd yn ddiogel.

Mae awdurdodau lleol wedi cyflwyno polisiau cam-drin domestig yn y gweithle a chafodd tystiolaeth ei rhoi sy'n dangos bod y rhain yn cefnogi staff.

Sbardun pwysig arall y gwaith hwn yw cyllideb Llywodraeth Cymru a ddiogelir i ddarparu arian ar gyfer sefydliadau partner i gyflenwi gwasanaethau cymorth i'r rheiny sy'n dioddef trais a cham-drin domestig.

Adroddiad Cynnydd ar Weithredoedd Awdurdodau Lleol i Daclo Troseddau Casineb a Cham-drin Domestig

Ebrill 2014

Adroddiad ar Awdurdodau Lleol unigol

Dywedodd Cyngor Sir Ynys Môn fod ei waith ar droseddau casineb yn adlewyrchu ei ymroddiad i leihau anghydraddoldeb ym maes diogelwch personol, gydag adrodd ar droseddau casineb ac aflonyddu'n cynyddu. Dywedodd y Cyngor wrthym fod demograffeg yr ardal yn golygu bod achosion o droseddau casineb yn gysylltiedig yn gyffredinol â phobl hŷn.

Mae Swyddog Cydlynid Cymunedol Rhanbarthol sy'n gweithio ar draws Conwy, Gwynedd a Sir Fôn wedi bod yn llunio cynllun gweithredu ar droseddau casineb ar gyfer y gymdogaeth. Mae Cyngor Sir Ynys Môn yn gweithio mewn partneriaeth â Heddlu Gogledd Cymru, gyda'r Heddlu yn arwain y gwaith hwn.

Fel rhan o Rwydwaith Cydraddoldeb Gogledd Cymru, mae Cyngor Sir Ynys Môn wedi edrych ar enghreifftiau o arfer orau canolfannau adrodd trydydd parti fel ffordd i daclo'r diffyg adrodd y gwelir ar yr ynys.

Dywedodd Cyngor Sir Ynys Môn fod ei waith ar gam-drin domestig wedi canolbwyntio ar gynyddu adrodd o achosion cam-drin domestig fel y gellir cymryd camau i gefnogi teuluoedd a'i atal rhag digwydd eto. Rhwng mis Mawrth 2012 a mis Mawrth 2013 cafodd 951 o helyntion a throeddau cam-drin domestig eu sôn amdanynt. Gwelodd yr un cyfnod, y flwyddyn wedyn, gynnydd yn y ffigurau hyn i gyfanswm o 1090, sy'n cynrychioli 13% o gynnydd mewn adrodd.

Mae'r cynnydd hwn yn cydberthyn â data Cynhadledd Asesu Risg AmlAsiantaeth leol a welodd 108 o achosion yn cael eu trafod rhwng mis Chwefror 2012 a mis Mawrth 2013. Mae hyn yn cymharu â chyfanswm o 140 o achosion y trafodwyd arnynt yn yr un cyfnod y flwyddyn ddilynol, gan arddangos cynnydd o 23%.

Dywedodd Cyngor Blaenau Gwent wrthym fod ei waith ar droseddau casineb yn ymwneud â'i Ddiwrnod blynyddol i Gofio'r Holocaust. Dywedodd y Cyngor fod hwn yn oleufa i'w waith i hybu goddefgarwch a dealltwriaeth o'r gwersi o'r gorffennol a sut y gallant effeithio ar fywydau yn yr unfed ganrif ar hugain. Anerchodd y Rabi Barry Marcus, arloeswr ymweliadau Auschwitz Ymddiriedolaeth Addysgol yr Holocaust, gynulleidfa o 120 o bobl yn y digwyddiad a oedd yn cynnwys dros 60 o ddisgyblion ysgolion cyfun lleol. Mae'r digwyddiad hwn yn ymgysylltu â phlant ysgol, gan ymyrryd yn gynharach i daclo

syniadau rhagfarnlyd ac atal troseddau casineb rhag codi. Mae adborth gan yr ysgolion ynglŷn â'r negeseuon o oddefgarwch y cododd y plant o'r digwyddiad wedi bod yn bositif, fel y sylw gan y cyfryngau. Yn sgil y lefel uchel o sylw gan y cyfryngau cyrhaeddodd negeseuon y digwyddiad gynulleidfa fwy fyth.

Dywedodd Cyngor Blaenau Gwent wrthym fod ei waith ar gam-drin domestig yn cynnwys rhoi polisi cam-drin domestig ar waith. Mae sicrhau bod gan staff y llinell flaen fynediad at hwn a pholisïau eraill y Cyngor wedi bod yn her arbennig. Defnyddir briffiadau rheolwyr llinell i gyrraedd staff nad yw'r swyddfa yn ganolfan iddynt. Ers cyflwyno'r polisi cam-drin domestig, mae un cyflogai wedi sôn am ddioddef cam-drin domestig. Mae'r polisi wedi darparu fframwaith i'r Cyngor i roi camau penodol yn eu lle i gefnogi'r cyflogai. Dywedodd y Cyngor wrthym ei fod yn hyderus y bydd mwy yn dod ymlaen, wrth iddynt glywed am y polisi, i sôn am gam-drin domestig.

Dywedodd Cyngor Pen-y-bont wrthym fod ei waith ar droseddau casineb wedi'i ategu gan y Grŵp Adolygu Troseddau Casineb a Fforwm Cydraddoldeb Pen-y-bont. Lluniodd y Fforwm ddaflen chwalu mythau i daclo camsyniadau traddodiadol ynglŷn â phobl yn hawlio budd-daliadau anabledd, drwy ddefnyddio enghreifftiau o fywydau go iawn pobl ym Mhen-y-bont. Pwrpas yr ymyriad hwn oedd dileu agweddau negyddol ynglŷn â lloffwyr budd-daliadau a all yn aml ddatblygu'n droseddau casineb ar sail anabledd.

Dywedodd Cyngor Pen-y-bont wrthym fod ei waith ar gam-drin domestig wedi esgor ar bolisi cam-drin domestig yn y gweithle yn ogystal ag amddiffynwyr rhag cam-drin domestig ymhob adran gwasanaeth, a chyfres o becynnau gwybodaeth ar gyfer cyflogeion. Ceir y pecynnau gwybodaeth ar wefan y Cyngor ac ar ei fewnrwyd i alluogi staff y llinell flaen gael fynediad at yr wybodaeth hon. Cynyddodd y nifer o staff oedd yn mynychu'r protocol cam-drin domestig a chanllaw rheolwyr o 460% y llynedd.

Fel darparwr gwasanaeth, mae nifer yr achosion o gam-drin domestig y soniwyd amdanynt rhwng chwarter cyntaf 2012 a'r un cyfnod yn 2013 ym Mhenybont wedi codi o 65% ers penodi cydlynedd trais domestig. Mae cyngor Pen-y-bont yn hyderus bod y negeseuon yn cael eu clywed.

Dywedodd Cyngor Caerffili wrthym fod ei waith ar droseddau casineb yn seiliedig ar ei awydd i daclo'r broblem cyn iddi ddigwydd, mapio achosion o droseddau casineb a thaclo agweddau gwahaniaethol plant a phobl ifanc. O ganlyniad i hyn oll, dylai cyfraddau troseddau casineb ostwng wrth i bobl ifanc dyfu'n oedolion.

Mae Adroddiad y Cyngor ar Droseddau Casineb a Mapio Achosion ohono yn rhoi tystiolaeth fod 144 o bobl wedi dioddef troseddau casineb neu wedi adrodd am achosion ohono rhwng mis Ionawr 2012 a mis Ionawr 2013. Mae'r adroddiad yn nodi maes cyffredinol y troseddau neu'r achosion ac yn categoreiddio'r gwahaniaethu, gyda helyntion hiliol yn cyfrif am 70% ohono. Mae'r adroddiad yn glir bod y niferoedd yr adroddwyd amdanynt yn debygol o fod yn is na'r achosion sy'n wir ddigwydd.

Dywed y Cyngor fod yr adroddiad hwn yn rhoi sylfaen o dystiolaeth i lywio ymyriadau a dargedir i fynd i'r afael â throseddau casineb. Mae'r adroddiad yn cynnwys argymhellion y mae'r Cyngor wedi dechrau eu gweithredu, megis codi ymwybyddiaeth o droseddau casineb a chamau i daclo'r broblem yn effeithiol.

Dywedodd Cyngor Caerffili fod ei waith ar gam-drin domestig yn cynnwys gweithredoedd i gynyddu ymwybyddiaeth. Cafodd hyfforddiant ei gyflenwi i weithwyr proffesiynol y llinell flaen, megis swyddogion cymorth tenantiaeth. Cafodd hyfforddiant ei gyflenwi ar gyffuriau a cham-drin domestig, ar berthnasau diogelach i ddisgyblion a staff ysgolion cyfun a chynhaliwyd sesiynau codi ymwybyddiaeth yn y llyfrgelloedd lleol.

Clustnododd y Cyngor ddigwyddiadau cymunedol i godi ymwybyddiaeth, megis diwrnod y Rhuban Gwyn. Mae gwaith arall yn cynnwys cyfeirlyfr i ddefnyddwyr gwasanaeth ar gam-drin domestig i alluogi cydlynid a systemau atgyfeirio effeithiol ar draws Caerffili, MARACs a ffurflen atgyfeirio gyntaf y Ganolfan Aml Asiantaeth i'w defnyddio fel rhan o broses fonitro'r ganolfan.

Dywedodd Cyngor Caerdydd wrthym mai codi ymwybyddiaeth oedd ei brif ffocws yn ei waith ar droseddau casineb. Mae dros 340 o staff llinell flaen wedi cael hyfforddiant ar adnabod a gwahaniaethu rhwng troseddau casineb a helyntion o gasineb, yn ogystal ag atgyfeirio at asiantaethau priodol.

Cafodd y 'Gay Straight Alliance' ei lansio mewn tair ysgol yng Nghaerdydd mewn partneriaeth â'r Cyngor, i daclo bwlio homoffobig a helpu ysgolion i ddeall sut y gallant fod yn rhagweithiol wrth daclo'r broblem hon. Mae'r Cyngor mewn partneriaeth â 'Full Circle Education Solutions' a Llywodraeth Cymru wedi lansio Canllaw Arfer Da Gay/Straight Alliance (GSA) Caerdydd. Mae'r bartneriaeth wedi rhannu model arfer da'r GSA i daclo homoffobia/trawsffobia a hybu cynhwysiad mewn ysgolion a chanolfannau ieuenctid eraill.

Dywedodd Cyngor Caerdydd wrthym fod ei waith ar gam-drin

domestig wedi canfod fod casglu data ac ariannu'r gwasanaethau hyn wedi bod yn her. Mae diffyg ymagwedd ariannu cydgysylltiedig i gyflenwi gwasanaethau cam-drin domestig wedi bod yn hynod o anodd. I fynd i'r afael â hyn mae Cyngor Caerdydd yn gweithio mewn partneriaeth ag asiantaethau i rannu gwybodaeth a datblygu ymagwedd ar y cyd. Nod hyn yw cyflenwi deilliannau gwell i bobl sy'n dioddef cam-drin domestig.

Mae'r Cyngor wedi ymestyn ei waith ar gam-drin domestig i gynnwys masnachu pobl a'r agenda cam-fanteisio. Drwy weithio mewn partneriaeth, fel rhan o grŵp amlasiantaeth, mae'r Cyngor yn gweithio i ddatblygu llwybrau effeithiol a ddylai hwyluso mynediad at wasanaethau.

Dyweddodd Cyngor Sir Gaerfyrddin wrthym fod ei waith ar droseddau casineb yn ymwneud â gweithio'n agos gyda Heddlu Dyfed Powys, y Gwasanaeth Tân ac Achub, y Gwasanaeth Prawf, y Bwrdd Iechyd Lleol a'r Tîm Troseddwyr Ifanc drwy Bartneriaeth Diogelwch Cymunedol Caerfyrddin. Ymwelodd Cydlynnydd Cydlynu'r Gymuned Ranbarthol â Chynhadledd Heddlu Dyfed Powys ar Droseddau Casineb . Cafodd gwybodaeth o'r Gynhadledd hon, megis gwelliannau i system y ganolfan alwadau o ran adnabod troseddau casineb a helyntion o gasineb, ei ddsbarthu i grwpiau cymunedol, partneriaid a swyddogion awdurdod lleol. Mae hyn yn sicrhau bod asiantaethau yn gallu darparu gwybodaeth gywir i ddefnyddwyr gwasanaethau troseddau casineb gan gynnig gwasanaeth o ansawdd gwell.

I adeiladu ar y gwaith rhannu gwybodaeth hyn, cafodd modiwlau e-ddysgu ar godi ymwybyddiaeth ac adrodd ar droseddau casineb eu llunio ar gyfer Cyngor Sir Gaerfyrddin a Chyngor Sir Benfro. Mae'r hyfforddiant yn agored i holl staff a Chyngorwyr Cyngor Caerfyrddin, ond mae wedi'i dargedu'n benodol i staff y llinell flaen, megis swyddogion tai, gweithwyr ieuenctid a staff canolfannau galwadau.

Dyweddodd Cyngor Sir Gaerfyrddin wrthym fod ei waith ar gam-drin domestig yn gysylltiedig â gweithio gyda Chymorth i Fenywod a'r Fforwm Cam- drin Domestig. Mae'r bartneriaeth hon ynghyd ag arian ychwanegol gan Lywodraeth Cymru wedi ei alluogi i gadw swydd bwrpasol i gefnogi achosion risg uchel. Gwnaeth hyn gefnogi 315 o bobl gan gynnwys 116 yn y llysoedd. Mae'r ffynhonnell barhaus hon o gefnogaeth a chyngor yn hanfodol wrth helpu pobl i ddianc rhag camdriniaeth a chael mynediad at gyfiawnder. Mae saith deg chwech o larymau monitro wedi'u gosod a chafodd 164 o bobl welliannau diogelwch i'w tai, i'w helpu i deimlo'n ddiogelach.

Dyweddodd Cyngor Ceredigion wrthym fod ei waith ar droseddau casineb yn mynd i'r afael â gweithred, o Arolwg Blynyddol ar Les Disgyblion Ysgol yn 2011, a oedd yn gysylltiedig â bwlio difrifol ar sail hil. Yn dilyn ymyriad rhagweithiol gan ysgolion, yn seiliedig ar yr wybodaeth hon, gwnaeth y nifer o blant oedd yn adrodd ar fwlio ostwng gryn dipyn. Cafodd gweithdai eu rhedeg gyda Dangos y Cerdyn Coch i Hiliaeth ar gyfer disgyblion blwyddyn naw, a chynhaliwyd sesiwn cyfddydd i athrawon i'w hyfforddi i herio iaith hiliol yn effeithiol.

Dangosodd canlyniadau'r Arolwg Lles gynnydd arwyddocaol o ran disgyblion Blwyddyn 10 flwyddyn yn ddiweddarach. Yn sgil yr ymyriadau hyn, gostyngodd yr achosion o fwlio hiliol yn Llanbedr Pont Steffan o 30% rhwng 2011-2012 a 2012-2013, ym Mhenglais o 29.3% ac yn Aberaeron o 16%. Mae llwyddiant y prosiect hwn wedi arwain at fentrau mewn ysgolion cynradd.

Dyweddodd Cyngor Ceredigion wrthym fod ei waith ar gam-drin domestig yn cynnwys penodi Cydlynnydd newydd ar Gam-drin Domestig i alluogi cydlyniad a rheolaeth mwy effeithiol o waith y Cyngor.

Mae prosiectau codi ymwybyddiaeth yn cael eu cynnal ar draws Ceredigion, gyda ffocws penodol ar bobl ifanc. Gwnaeth pob ysgol uwchradd gyfranogi mewn sesiynau codi ymwybyddiaeth yn ystod 2013/2014, gan arwain at ddealltwriaeth well o berthnasau iachus. Mae'r ymyriad ataliol hwn wedi'i gynllunio i ostwng achosion o gam-drin domestig yn y cenedlaethau i ddod.

Mae gwaith pellach gan Gymorth i Fenywod Gorllewin Cymru gydag ysgolion a cholegau yn gysylltiedig â'r Rhaglen STAR ('Safety, Trust a Respect'). Mae hyn yn caniatáu i'r rheiny sydd wedi bod yn dyst i gamdriniaeth neu wedi'i dioddef ddygyddmod â'u profiadau. Mae ymchwil hydredol yn awgrymu bod yr ymagwedd hon yn lleihau achosion o gam-drin domestig yn y genedlaeth ddilynol, er y mae'n rhy gynnar i asesu hyn yng Ngheredigion.

Dyweddodd Cyngorau Conwy a Sir Ddinbych wrthym fod eu gwaith ar droseddau casineb wedi'i ymgymryd drwy Bartneriaeth Diogelwch Cymunedol Conwy a Sir Ddinbych sydd hefyd yn cynnwys Heddlu Gogledd Cymru, Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru, Gwasanaeth Prawf Gogledd Cymru, Bwrdd Iechyd Lleol Conwy a Thimau Troseddau Ieuencid Sir Ddinbych. Mae'r bartneriaeth wedi bod yn gweithio i wella adrodd ymhlith cymunedau pobl anabl a LGBT ac mae wedi buddsoddi mewn Gwaith Allgymorth drwy Rwydwaith Cydraddoldeb Rhanbarthol Gogledd Cymru (NWREN) i daclo troseddau casineb. Mae dolenni gan Gyngor Conwy ar ei wefan i Gymru Ddiogelach i ddarparu gwybodaeth ar wasanaethau i helpu gwella

adrodd. Bu Partneriaeth Diogelwch Cymunedol Conwy a Sir Ddinbych hefyd yn gweithio i ostwng achosion o ddioddefwyr yn ail-ddioddef troseddau casineb (hynny yw, pobl sy'n dioddef troseddau casineb fwy nag unwaith). Yn 2012-2013 roedd 24% o droseddau casineb yr adroddwyd arnynt yng Ngogledd Cymru yn ymwneud â phobl a oedd wedi dioddef troseddau casineb fwy nag unwaith. Mae Adran Oedolion a Gwasanaethau Cymdeithasol Sir Ddinbych wedi cynhyrchu hyfforddiant ar Urddas a Pharch i'w staff a darparwyr gwasanaeth cymeradwy. Er nad yw'n mynd i'r afael yn uniongyrchol â throseddau casineb, mae'n rhan o ddarlun mwy i leihau camdriniaeth.

Dyweddodd Cyngorau Conwy a Sir Ddinbych wrthym am eu gwaith ar gam-drin domestig i godi ymwybyddiaeth ymhlith pobl ifanc. Mae grŵp theatr leol o'r enw CatsPaw wedi'i ariannu i addysgu plant ysgol am gam-drin domestig ac i godi ymwybyddiaeth yn fwy eang ymhlith yr ifanc. Drwy'r Is-grŵp Partneriaeth Bobl Ifanc a Phlant mae'r ddau gyngor hyn yn cydweithio ar strategaeth gam-drin domestig ar gyfer addysgu pobl ifanc am berthnasau diogel. Mae Cyngor Conwy wedi cyflwyno polisi i staff ar Gam-drin Domestig ac mae manylion cyswllt Llinell Gymorth wedi'u gosod ymhob toiled i staff yn holl leoliadau'r Cyngor gan gynnwys Canolfannau Hamdden, Theatrau a Llyfrgelloedd. Mae rhwydwaith o swyddogion cyswllt Cam-drin Domestig wedi'i enwi a chafwyd hyfforddiant i'w helpu i ddelio â materion ynghylch Cam-drin Domestig.

Dyweddodd Cyngor Sir y Fflint wrthym fod ei waith ar droseddau casineb yn cynnwys creu tîm ymateb amlasiantaeth i ddelio ag achosion o droseddau casineb ac, yn benodol, â helyntion sy'n cael eu hail-adrodd. Mae un enghraifft o ymateb effeithiol yn gysylltiedig ag achos teulu Mwslimaidd a oedd yn dioddef achosion o droseddau casineb dro ar ôl tro. Cymerwyd hwn at dîm ymateb amlasiantaeth a oedd yn rhannu gwybodaeth gydag asiantaethau eraill; gosodwyd camerâu cylch cyfyng gweladwy a dywedwyd wrth denantiaid y cyngor y byddai camau yn cael eu cymryd yn eu herbyn oni bai i'r achosion ddarfod. Canlyniad yr ymateb chwim hwn oedd gostwng y nifer o achosion yn erbyn y teulu.

Mae enghraifft bellach yn gysylltiedig â grŵp o ddynion o grŵp lleiafrifoedd ethnig arbennig yn yfed ar y stryd. Yn sgil hyn cafodd trigolion eu cythruddo gan gwyno am ymddygiad gwrth gymdeithasol. Ymatebodd y Cyngor drwy ddynodi mannau dialcohol, yn ogystal ag ymgymryd ag ymgyrch hybu amlieithog ynglŷn â pheidio ag yfed mewn mannau cyhoeddus. Gallai'r sefyllfa hon fod wedi ei gwaethygu ac

achosi helyntion o droseddau casineb yn erbyn y gymuned hon, ond gwnaeth ymyriad y Cyngor atal hynny.

Dyweddodd Cyngor Sir y Fflint wrthym fod ei waith ar gam-drin domestig wedi esgor ar lansiad polisi cam-drin domestig yn ei weithle. Cafwyd adborth cadarnhaol ar y polisi gan reolwyr yn dilyn hyfforddiant. Ers i fanylion y polisi gael eu gosod ar y fewnrwyd, mae pedwar cyflogai wedi sôn am ddioddef cam-drin domestig yn eu bywydau. Yn sgil hyn mae mesurau wedi'u gosod i gynorthwyo aelodau staff i barhau i weithio ac i fod yn hyderus yn eu diogelwch yn y gwaith.

Dyweddodd Cyngor Gwynedd fod ei waith ar droseddau casineb wedi canolbwyntio ar weithio ar lefel lleol, gan weithio mewn partneriaeth â Heddlu Gogledd Cymru i herio'r broblem hon a mynd i'r afael â hi. Caiff cyfarfodydd eu cynnal pob tri mis rhwng Swyddogion Cydraddoldeb a Thîm Amrywiaeth yr Heddlu i adolygu a dadansoddi data ac achosion yn ymwneud â throeddau casineb. Cafodd fframwaith ei sefydlu i alluogi gweithio ar y cyd effeithiol a rhannu gwybodaeth rhwng partneriaid amrywiol.

Dyweddodd Cyngor Gwynedd fod ei waith ar gam-drin domestig wedi cynnwys penodi Ymgynghorydd Annibynnol ar Drais Domestig a chreu MARAC. Mae'r Ymgynghorydd yn sicrhau bod pobl sy'n dioddef cam-drin domestig yn cael cymorth priodol ac amserol drwy'r broses gyfiawnder, waeth beth yw eu rhywedd. Mae'r MARAC yn dwyn nifer o wasanaethau statudol a gwirfoddol ynghyd i gynllunio diogelwch a chefnogaeth. Ar y cyd â Chyngor Sir Ynys Môn ymatebodd MARAC i argymhellion Adolygiad Gweithredoedd Cymunedol yn erbyn Cam-drin Domestig a chafodd cynllun gwella ei roi ar waith.

Dyweddodd Cyngor Merthyr Tydfil wrthym fod ei waith ar droseddau casineb yn gysylltiedig ag aildrefnu gwasanaethau i gyflawni ymagwedd siop un stop at gyflenwi gwasanaeth o ansawdd uchel i gwsmeriaid.

Mae staff y llinell flaen wedi ymgymryd â Hyfforddiant Cydraddoldeb Corfforaethol i'w paratoi ar gyfer newidiadau ac roedd troseddau casineb yn rhan fawr ohono. Canolbwyntiodd yr hyfforddiant ar sut y gallai staff nodi troseddau a helyntion casineb a sut y gallent helpu i gynyddu'r lefelau o adrodd. Cafodd y staff wybodaeth am rai o'r rhwystrau allweddol sy'n atal pobl sy'n dioddef troseddau casineb rhag adrodd amdanynt, a sut y gallai staff gynorthwyo'r cymunedau sy'n fwy agored i niwed y maent yn eu gwasanaethu. Ochr yn ochr â hyn, mae system adrodd ar droseddau casineb wedi'i lwytho ar wefan newydd Cydlynïad Cymunedol a chafodd staff wybod amdano fel cyfrwng gwahanol i adrodd. Mae'r staff yn fwy cymwys i gynorthwyo aelodau'r cyhoedd wrth

i'r rheiny gydnabod eu bod yn dioddef troseddau casineb ac i adrodd amdanynt.

Dyweddodd Cyngor Merthyr Tydfil wrthym fod ei waith ar gam-drin domestig yn allweddol oherwydd y nifer uchel o achosion yn y fwrdeistref. Rhwng mis Ebrill 2013 a mis Mawrth 2014 anfonwyd 1,452 o atgyfeiriadau at Ganolfan AmlAsiantaeth Teulu. Yn 2013 roedd gan Ferthyr Tydfil y gyfradd uchaf o atgyfeiriadau uchel risg drwy'r MARAC nag unrhyw MARAC arall yng Nghymru. Mae Merthyr Tydfil wedi canolbwyntio ei waith ar benodi Ymgynghorydd Trais Domestig Annibynnol (IDVA) a sefydlu Tîm Adnoddau Cam-drin Domestig.

Mae 196 o fenywod a 12 o ddynion wedi elwa o'r gwasanaethau hyn a chael cymorth yn ystod y flwyddyn ddiwethaf. O'r rhai a oedd yn y dosbarth uchel ei risg, cafodd 236 eu hatgyfeirio at yr IDVA a bellach mae 86 wedi derbyn cymorth.

Dyweddodd Cyngor Sir Fynwy wrthym nad oedd wedi gwneud unrhyw gynnydd arwyddocaol o ran troseddau casineb.

Dyweddodd Cyngor Sir Fynwy wrthym fod ei waith ar gam-drin domestig wedi ymwneud â rhoi Cynllun Gweithredu Cam-drin Domestig a Chamdriniaeth Rywiol ar waith. Fel rhan o'r cynllun hwn mae'r Cyngor wedi sefydlu Bwrdd Strategol ar Gam-drin Domestig a Thrais Rhywiol yn erbyn Menywod, sy'n cael ei danategu gan yr Is-grŵp Datblygu Cam-drin Domestig a'r Is-grŵp Themâu Ataliol.

Dyweddodd Cyngor Castell-nedd Port Talbot wrthym fod ei waith i daclo troseddau casineb yn gysylltiedig agos â gwaith Cyngor Abertawe o ganlyniad i natur ranbarthol rôl y cydlynnydd Cydlyniad Cymunedol. Ar hyn o bryd does dim prosiectau penodol ar droseddau casineb ganddynt.

Dyweddodd Cyngor Castell-nedd Port Talbot wrthym fod ei waith ar gam-drin domestig wedi esgor ar lansio ei bolisi cam-drin domestig yn y gweithle. Mae'n archwilio'r posibilrwydd o osod y polisi ar wefan y Cyngor a'r undeb llafur ill dau i alluogi mynediad parod i staff y llinell flaen at y polisi er gwybodaeth a chymorth.

Dyweddodd Cyngor Casnewydd wrthym fod ei waith ar droseddau casineb a chydlyniad cymunedol yn aros yn flaenoriaeth, er i'r ffigurau

adrodd ar achosion / troseddau casineb yng Nghasnewydd ostwng o 11% dros y ddwy flynedd ddiwethaf.

Cafodd fideos gan amlasiantaethau eu comisiynu i godi ymwybyddiaeth o droseddau casineb, ac ynddynt mae enghreifftiau o droseddau casineb ar sail anabledd, hil, ffydd a chyfeiriadedd rhywiol. Diben hyn oedd codi ymwybyddiaeth o droseddau casineb yn erbyn grwpiau penodol yn y gymuned.

Cafodd diwrnod o weithgareddau ei gynnal mewn partneriaeth â Tell MAMA ar gyfer mosgiau yng Nghasnewydd. Prosiect Lloegr yw Tell MAMA i fesur ymosodiadau gwrth-Fwslimaidd drwy ddarparu cyfrwng ar gyfer adrodd am achosion o'r fath a'u cofnodi a'u dadansoddi i sicrhau bod y data yn gywir ac yn ddibynadwy. Cynlluniwyd y camau i gynyddu adrodd ar droseddau casineb gwrth-Fwslimaidd yng Nghasnewydd, i ategu'r gwaith mapio ledled y Deyrnas Unedig sy'n cael ei gyflawni gan Faith Matters.

Dywedodd Cyngor Casnewydd wrthym fod ei waith ar gam-drin domestig wedi esgor ar fuddsoddiad arwyddocaol mewn tîm amlddisgyblaeth dan ofal y Cydlynnydd Cam-drin Domestig.

Cafodd Strategaeth Cam-drin Domestig Casnewydd ei roi ar waith ac mae llawer o orchwylion cynllun gweithredu'r Cyngor wedi eu cyflawni. Mae'r Cyngor wedi penodi Cynghorydd Trais Domestig Annibynnol (IDVA) i gefnogi pobl sydd wedi dioddef cam-drin domestig, ac mae 145 o atgyfeiriadau at MARAC wedi'i wneud gan wasanaeth IDVA Casnewydd. Gwnaeth y rhan fwyaf o'r rheiny a atgyfeiriwyd at y gwasanaeth (96.5%) dderbyn cymorth. Mae'r Cyngor wedi adolygu a chyhoeddi cyfeirlyfr o wasanaethau cam-drin domestig Casnewydd. Mae'n sicrhau bod gwybodaeth ar y gefnogaeth sydd ar gael i'r rheiny sy'n dioddef cam-drin domestig yn eang ac yn hawdd ei gael.

Dywedodd Cyngor Sir Benfro wrthym fod ei waith ar droseddau casineb yn digwydd yn erbyn cefndir o ffigurau troseddau/achosion casineb sy'n gymharol isel o'u cymharu ag awdurdodau lleol eraill. Dros y ddwy flynedd ers i Ddyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus ddod i rym mae nifer yr helyntion a adroddwyd arnynt wedi gostwng o tua 30%. Er hynny mae'r Cyngor wedi archwilio ffyrdd i ddelio yn effeithiol ag adroddiadau o droseddau casineb drwy sefydlu MARAC. Roedd y Cyngor yn aros am gyhoeddiad Fframwaith Troseddau Casineb Llywodraeth Cymru i lywio ei raglen waith yn y dyfodol.

Dywedodd Cyngor Sir Benfro wrthym fod gwaith ar gam-drin domestig wedi ymwreiddio'r broblem honno ym meddylfryd y Cyngor. Cafodd rôl y cydlynnydd cam-drin domestig ei wneud yn swydd llawn

amser, sy'n adlewyrchu pa mor bwysig yw'r gwaith hwn yn llygaid y Cyngor.

Mae'r Cyngor yn rhedeg '*Parch Sir Benfro - Rhaglen Cam-drin Domestig i Ddynion*'. Mae'r prosiect hwn yn taclo cam-drin domestig drwy weithio gyda thramgwyddwyr a chefnogi'r sawl sy'n dioddef camdriniaeth. Cafodd rhaglenni tebyg eu rhedeg eisoes. Dechreuodd y rhaglen ddiweddaraf y llynedd. Ei nod yw helpu dynion i beidio â bod yn dreisgar ac ymosodol, eu dysgu sut i ymgysylltu â'u cymheiriaid mewn ffordd barchus a chyfartal, a'u helpu i ddelio ag anawsterau o fewn eu perthynas deuluol heb ymddwyn yn ymosodol a sut i ymgodymu â dicter. Er ei fod yn rhy gynnar i werthuso'r prosiect diweddaraf, dangosodd tystiolaeth o raglen debyg na fu bron neb o gymheiriaid y 17 o fenywod, a oedd wedi cymryd rhan, yn dreisgar. Roedd yr holl gam-drin wedi peidio o'r braidd ac nid oeddent wedi dioddef unrhyw gam-drin gorfforol yn ystod y tri mis diwethaf.

Dywedodd Cyngor Powys wrthym fod ei waith ar droseddau casineb wedi esgor ar MARAC mewn partneriaeth â Heddlu Dyfed Powys i ddelio ag aflonyddu ar sail anabledd.

Dywedodd Cyngor Powys wrthym fod ei waith ar gam-drin domestig wedi ei gyflawni mewn partneriaeth ag aelodau eraill Fforwm Cam-drin Domestig Powys. Mae'r Cyngor wedi gweithio mewn partneriaeth â llawer o asiantaethau lleol, gan gynnwys y Bwrdd Iechyd Lleol, yr Heddlu, Cymorth i Ferched a'r Gwasanaeth Prawf, i daclo cam-drin domestig. Ymgwymerodd y fforwm ag ymgyrch bosteri 'Home Sweet Home - or is it?' i godi ymwybyddiaeth o gam-drin domestig a hybu'r gwasanaethau sydd ar gael ym Mhowys. Ni chlustnodwyd unrhyw gynulleidfa darged benodol i'r ymgyrch, gan y cytunwyd fod ymwybyddiaeth o gam-drin domestig yn isel yn gyffredinol. Mae'r ymgyrch yn cael ei gwerthuso ar hyn o bryd, ond mae'r canlyniadau cyntaf yn dangos bod adrodd ar gam-drin domestig wedi cynyddu yn y mis yn dilyn dechrau'r ymgyrch a'i fod wedi cynyddu bob mis ar gyfartaledd ers hynny. Mae gwaith wedi dechrau i ddatblygu ymgyrchoedd sydd wedi'u targedu'n fwy, gan ganolbwyntio ar grwpiau penodol.

Dywedodd Cyngor Rhondda Cynon Taf wrthym fod ei waith ar droseddau casineb, oherwydd Dyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus, wedi canolbwyntio yn union ar yr hyn oedd eisiau ei wneud.

Bu codi ymwybyddiaeth yn elfen allweddol o'r gwaith yr ymgwymerwyd ag ef i daclo troseddau casineb ar draws y fwrdeistref. Cafodd deunyddiau penodol eu datblygu ar droseddau casineb a'u defnyddio mewn amryw o

ddigwyddiadau ymgysylltu. Cafodd diwrnodau cyhoeddus agored eu cynnal lle lledaenwyd deunydd ar droseddau casineb. Yn sgil y gwaith hwn mae gan filoedd o bobl wybodaeth well ar droseddau casineb, gydag o leiaf tri pherson a fynychodd y digwyddiadau wedi eu hatgyfeirio at asiantaethau priodol. Dywedodd y Cyngor wrthym na fyddai'r gwaith hwn, mewn gair, wedi ei gyflawni heb nod cydraddoldeb penodol ar droseddau casineb.

Dywedodd Cyngor Rhondda Cynon Taf wrthym ei fod wedi adolygu, ail-lunio ac ail-lansio ei bolisi cam-drin domestig yn y gweithle yn sgil ei waith ar gam-drin domestig. O ganlyniad i hyn cafodd hyfforddiant ar gam-drin domestig ei gyflenwi i staff iechyd galwedigaethol i'w helpu i ddeall, nodi ac atgyfeirio achosion posibl o gam-drin domestig yn effeithiol.

Dywedodd Cyngor Abertawe wrthym fod ei waith ar droseddau casineb wedi digwydd mewn partneriaeth agos â Heddlu De Cymru. Mae'r Cyngor wedi canolbwyntio'n benodol ar fynd i'r afael â throeddau casineb ar sail anabledd. Canlyniad ymgysylltu â phobl anabl lleol oedd cyhoeddi'r adroddiad "Aflonyddu oherwydd Anabledd – Safbwynt Abertawe". Mae'r adroddiad yn cynnwys profiadau bywyd go iawn o aflonyddu ar sail anabledd ac mae'n amlinellu amryw o fecanweithiau adrodd.

Bydd y Cyngor yn llunio strategaeth i daclo troseddau casineb, yn unol â Fframwaith Troseddau Casineb Llywodraeth Cymru, a'i nod fydd dwyn yr holl waith cyfredol ynghyd sy'n cael ei wneud gan y Cyngor a phartneriaid.

Dywedodd Cyngor Abertawe wrthym fod ei waith ar gam-drin domestig yn cynnwys datblygu Cynllun Cyflenwi Cam-drin Domestig, sy'n cymryd i gyfrif Strategaeth yr Hawl i fod yn Ddiogel Llywodraeth Cymru a'i adroddiad 10,000 o Fywydau Mwy Diogel. Mae aelod etholedig wedi'i benodi'n Hyrwyddwr Cam-drin Domestig a'i rôl yn cynnwys codi ymwybyddiaeth o fewn busnes y Cyngor. Mae'r Hyrwyddwr yn cadeirio'r Fforwm Cam-drin Domestig. Mae gwaith o fewn y Cynllun Cyflenwi yn cynnwys datblygu gwasanaeth cyngor a gwybodaeth Siop un Stop yng nghanol y ddinas. Mae'r gwaith hwn yn ôl yr amserlen ac mae'r gwasanaeth i fod i agor erbyn diwedd y flwyddyn.

Dywedodd Cyngor Torfaen wrthym fod ei waith ar droseddau casineb wedi canolbwyntio ar weithio gyda phobl ifanc, i fynd i'r afael â bwlio a allai waethygu'n droseddau casineb yn y dyfodol.

Canolbwyntiodd y Gweithgor Troseddau Casineb ar y Strategaeth Gwrth-Fwlio a chofnodi methodoleg. Cafodd y strategaeth ei ailwampio, a bellach, mae'n ymgorffori polisi enghreifftiol i ysgolion a chanllaw ar gofnodi ac adrodd ar bob achos o fwlio. Mae trafodaethau yn mynd yn eu blaen ynghylch adrodd yn electronig ar helyntion o fwlio a chaiff system newydd ei rhoi ar waith cyn hir.

Cafodd sesiynau i godi ymwybyddiaeth o droseddau casineb eu cynnal ar gyfer staff y llinell flaen. Mae'r sesiynau yn amlygu sut y gall pobl sy'n agored i niwed ddioddef troseddau casineb ac mae'n adlewyrchu problemau penodol gan gynnwys erledigaeth o'r henoed, 'Troseddau Cyfeillio' a throseddau yn seiliedig ar hunaniaeth. Mae troseddau casineb bellach wedi'i ymgorffori ym maes hyfforddi diogelwch i oedolion sy'n agored i niwed.

Mae saith Canolfan Adrodd Trydydd Parti yn y fwrdeistref. Cafodd y rhain eu cynllunio i wneud adrodd yn haws gan eu bod wedi'u lleoli mewn llefydd diogel a niwtral lle mae opsiwn i adrodd yn y safle, neu orffen y gwaith papur gartref.

Dywedodd Cyngor Torfaen wrthym mai ei waith mwyaf

arwyddocaol ar gam-drin domestig yw ei 'Pan Gwent Domestic Abuse Pathfinder Project'. Mae hyn yn hwyluso gwasanaethau cyfannol sy'n bodloni anghenion, lleihau risg ac yn galluogi i achosion sy'n ymwneud â thramgwyddwyr a'r rheiny sy'n dioddef camdriniaeth gael eu rheoli'n effeithiol.

Cafodd arolwg ymrwymiad ei gynnal gyda phobl sydd wedi dioddef cam-drin domestig, gyda thramgwyddwyr, dinasyddion a gweithwyr proffesiynol. Mae'r arolwg yn cynnwys 20 o astudiaethau achos manwl ledled Gwent. Mae'n amlinellu'r hanesion, profiadau a'r rhwystrau a wynebodd pobl ynghyd â'u cyngor i eraill yn yr un sefyllfa.

O ran ei waith ar droseddau casineb dywedodd Cyngor Bro Morgannwg wrthym

y bu rôl y Cydlynid Cymunedol yn ddefnyddiol iawn wrth weithio gyda'r Tîm Cydraddoldeb a Bro Ddiogelach i wireddu gwelliannau. Cafodd y broses ar gyfer rheoli adrodd ar droseddau a helyntion casineb ei hadolygu a gwelwyd bod angen ei symleiddio. Mae protocol newydd yn cael ei ddatblygu ar hyn o bryd i fynd i'r afael â'r canfyddiadau hyn. Yn sgil gweithio mewn partneriaeth gyda Chymru Ddiogelach gall staff y cyngor gael mynediad at hyfforddiant rhad ac am ddim ar droseddau casineb.

Dywedodd Cyngor Bro Morgannwg wrthym fod ei waith ar gam-drin domestig yn ymwneud â hyrwyddo Atal-y-Fro, darparwr gwasanaeth

cam-drin domestig ym Mro Morgannwg. Mae'r Cyngor yn darparu canolfan galw heibio drwy'r Bws Bro Ddiogelach, sy'n rhoi mynediad gwell i etholwyr Western Vale at wasanaethau'r darparwr.

Dywedodd Cyngor Wrecsam wrthym fod ei waith ar droseddau casineb wedi canolbwyntio ar ddatblygu 41 o Ganolfannau Adrodd Trydydd Parti (TPRCs) yn y gymuned. Lleolir y rhain mewn gwasanaethau, sy'n cael eu defnyddio gan bobl sy'n fwy tebygol o ddioddef troseddau casineb, megis swyddfeydd tai rhanbarth y Cyngor ac Adrannau Damweiniau ac Argyfyngau. Pan fo'n briodol bydd y Cyngor yn cydlynu cyfarfodydd amlasiantaeth a MARAC.

Mae ymgysylltu â chymunedau sy'n fwy agored i droseddau casineb yn barhaus ac mae'n llywio datblygiad y prosiect. Mae hyfforddiant yn cael ei gyflenwi i staff yn y TPRC i wella dealltwriaeth a rhoi hyder i staff sy'n cefnogi pobl sydd am adrodd. Mae modiwl e-ddysgu i staff y Cyngor yn hyrwyddo mwy o ymwybyddiaeth o droseddau casineb.

Yn ystod 2013 cafodd system adrodd ar-lein ei threialu yn swyddfeydd tai rhanbarth y Cyngor. Yn sgil cofnodi data yn well daw'r gallu i nodi tueddiadau a dioddefwyr sy'n cael eu cam-drin dro ar ôl tro. Mae dadansoddi'r data yn ôl ethnigrwydd, oedran a lleoliad daearyddol yn galluogi targedu adnoddau yn fwy effeithiol.

Dywedodd Cyngor Wrecsam wrthym fod ei waith ar gam-drin domestig yn seiliedig ar gydweithio cadarn â phartneriaid.

Mae'r Cyngor wedi rhedeg ymgyrchoedd a mentrau i godi ymwybyddiaeth o gam-drin domestig a chyflenwi hyfforddiant sylfaenol i grwpiau amlasiantaeth ar godi ymwybyddiaeth. Mae ymgyngori rheolaidd â defnyddwyr gwasanaeth yn sicrhau bod gwasanaethau sy'n cael eu cyflenwi yn bodloni anghenion pobl sy'n dioddef cam-drin domestig. Yn sgil hanes am ddiffyg gwybodaeth a gwasanaethau'n ymwneud â thrais plant yn erbyn eu rhieni, cafodd 14 o ymarferwyr eu hyfforddi.

Ymgwymerodd MARAC Wrecsam â phroses Hunanasesu/Sicrhau Ansawdd CAADA ym mis Tachwedd 2013 ac mae Cynllun Gweithredu yn cael ei lunio ar hyn o bryd.

Mae gwaith yn parhau i sicrhau bod yr 11 o safonau gofynnol y Prosiect WG 10K Safer Lives yn cael eu bodloni neu'u rhagori.